

ADAM-TROY CASTRO
ILIUSTRAVO KRISTEN MARGIOTTA

GUSTAVAS GLUMAS IR ŽMONIŲ GAUDYTŪJAS

GUSTAVAS GLUMAS
IR ŽMONIŲ GAUDYTŪJAS

Versta iš:
Adam-Troy Castro
GUSTAV GLOOM AND THE
PEOPLE TAKER
Grosset & Dunlap, New York, 2012

*Šią knygą skiriu Harlanui Ellisonui,
draugui, mokytojui, įkvėpėjui, vaizduotės vartų sargui.*

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios
bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt

© Adam-Troy Castro, 2013

© Iliustracijos, Kristen Margiotta, 2012

Pirmą kartą 2012 metais anglų kalba JAV pavadinimu
Gustav Gloom and the People Taker išleido *Grosset & Dunlap*,
Jungtinės Amerikos Valstijos.

Lietuvių kalba išleista susitarus su Adam-Troy Castro,
JABberwocky Literary Agency (Niujorkas, Jungtinės Amerikos
Valstijos), *Andrew Nurnberg Associates Limited* (Londonas,
Jungtinė Karalystė), *ANA Baltic Ltd.* (Ryga, Latvija).

Visos teisės saugomos.

© Vertimas į lietuvių kalbą, Dangirutė Giedraitytė, 2020

© Leidykla „Nieko rimto“, 2022

ISBN 978-609-441-832-7

ADAM-TROY CASTRO
ILIUSTRAVO KRISTEN MARGIOTTA

GUSTAVAS GLUMAS IR ŽMONIŲ GAUDYTØJAS

Iš anglų kalbos vertė Dangirutė Giedraitytė

Vilnius
2022

TURINYS

PIRMAS SKYRIUS
KEISTAS PONO NOUTSO LIKIMAS.....7

ANTRAS SKYRIUS
FERNÉ VAT ATVYKSTA.....15

TREČIAS SKYRIUS
KEISTAS PONIOS ADELĖS EVERVAINER PASAKOJIMAS
IR NEMANDAGUS KASININKAS.....23

KETVIRTAS SKYRIUS
HARINGTONAS ĮSIGYJA PRIEŠĄ.....37

PENKTAS SKYRIUS
ŽMONIŲ GAUDYTOJAS IŠSILAISVINO.....45

ŠEŠTAS SKYRIUS
SIAUBŪNAS BIBLIOTEKOJE.....55

SEPTINTAS SKYRIUS
SAUGANTIS DINOZAURO KAKOS.....63

AŠTUNTAS SKYRIUS
APSAUGINIAI TURĖKLAI NENUMATYTI.....77

DEVINTAS SKYRIUS
„TAVO NAMAS TIKRAI KVAILAS“, – SAKO FERNÉ.....87

DEŠIMTAS SKYRIUS
KEISTŲ STATULŲ GALERIJA.....97

VIENUOLIKTAS SKYRIUS
KEISTA LAISVĖS STATULA.....105

DVYLIKTAS SKYRIUS
PER ILGO SĖDĖJIMO KAMBARYS.....113

TRYLIKTAS SKYRIUS
NĖRA LAIKO BLYNAMS.....125

KETURIOLIKTAS SKYRIUS
ŽMONIŲ GAUDYTOJAS TIKRIAUSIAI BREDAS.....135

PENKIOLIKTAS SKYRIUS
FERNÉ ŽIŪRI BLOGIAUSIĄ VISŲ LAIKŲ
TELEVIZIJOS ŠOU.....143

ŠEŠIOLIKTAS SKYRIUS
LŪŽTANČIŲ LOVŲ MŪŠIS.....153

SEPTYNIOLIKTAS SKYRIUS
PONAS VATAS MALONIAI PASIŪLO SAVO
PASLAUGAS.....159

PABAIGA
ŠOKOLADINIAI TRAŠKUČIAI
SAULĖTOSIOSE TERASOSE.....173

PADĖKA.....183

PIRMAS SKYRIUS

KEISTAS PONO NOUTSO LIKIMAS

Kaimynų manymu, Gustavas Glumas – nelaimingiausias berniukas pasaulyje.

Nė vienas iš jų nesivargino pasiteirauti, gal galėtų kaip nors palengvinti jam gyvenimą. Tai būtų reiškę, kad jie įsitraukia. Bet kas kartą pažiūrėję matydavo, kad jis apsi-
blausęs, visuomet prikandęs lūpą, tarsi tuoj tuoj pravirks, visuomet tuo pačiu juodu kostiumėliu ir kaklaraiščiu, tarsi būtų susirengęs į laidotuves ar bent jau tam pasiruošęs, jei kartais kas nors neperspėjęs nusibaigtų.

Gustavas buvo išblyškęs, su juodais ratilais po akimis, tarsi neišsimiegojęs. Šiek tiek išriesti akių vokai kėlė įspūdį, kad jis nuolat pusiau prisimerkęs, ir atrodė, tarsi niekuo nesidomėtų. Žvilgantys juodi plaukai styrojo pasišiaušę kaip degutu sutepta žolė.

Visi Saulėtųjų Terasų gyventojai sakydavo: „Reikia ką nors daryti su tuo berniuku.“

Žinoma, tai sakydami savęs jie neturėdavo omeny, ką nors daryti su tuo berniuku *turėtų kas nors kitas*.

Niekas nenorėjo, kad nutiktų kaip ponui Noutsui iš Rajono standartų komiteto. Jis turėjo užtikrinti, kad kaimynai pasirūpintų vieni kitais, o Saulėtųjų Terasų gyventojai

paprašė jo aplankyti Glumą, nes jis visiškai prie jų nepri-
tampas.

Visi Saulėtųjų Terasų namai buvo žalios, persikinės ar
braškinės spalvos. Kiekviename kieme žaliavo vienas krū-
mas ir vienas medis: krūmas prie durų, o medis – prie pat
gatvės. Visi, kurie nusprendavo apsigyventi šioje gatvėje, tu-
rėjo pasirašyti sutartį ir pasižadėti „nearlyti bendruomenės
savitumo“ ir nesodinti neleistinų medžių bei nedažyti namų
neleistinomis spalvomis ir taip toliau.

Senas, tamsus namas, kuriame gyveno Gustavas Glumas,
buvo pastatytas daug anksčiau nei kiti, daug anksčiau, nei
čia įsikūrė kaimynai, prisigalvoję gausybę taisyklių. Tai bu-
vo dideli juodi rūmai, panašesni į pilį nei į paprastą namą.
Po vieną kiekviename kampe čia stūksojo keturi grėsmingi
bokštai su akmeninėmis chimeromis, susiraukusiomis, tarsi
būtų perkandusios kokią bjaurastį. Pirmame aukšte nebu-
vo langų, tik dvivėrės durys, dvigubai aukštesnės už aukštą
vyrą. Viršutiniuose aukštuose langai buvo visiškai tamsūs,
tarsi būtų nudažyti juodai arba už skaidraus stiklo glūdėtų
absoliuti tamsa.

Nors vienam namui ir taip juodos spalvos buvo gana,
pievelė taip pat buvo juoda, žydėjo juodos gėlės ir augo vie-
nišas juodas belapis medis. Dar čia virš žemės tvyrojo bemaž
juoda migla, ištirpdanti viską, kas tik pralįsdavo tarp geleži-
nių tvoros strypų.

Vienišas medis kėlė į viršų išdžiūvusias lyg griaučiai ša-
kas. Čia spietėsi varnai, kurie, koneveikė kaimynus

taip, kaip šie – Glumo namus. Varnai *kranksėjo* kiauras dienas.

Kaimynams nepatiko varnai.

Jie kalbėjo: „Kas nors turi ką nors daryti su tais varnais.“

Jiems nepatiko tas namas.

Jie sakė: „Kas nors turi ką nors daryti su tuo namu.“

Tiesą sakant, jiems nepatiko viskas, kas buvo susiję su tuo namu.

Jie kalbėjo: „Kas nors turi ką nors daryti su tais žmonėmis, jų keistu namu ir tuo dideliu bjauriu jų medžiu, kuris atrodo taip, lyg turėtų rankas, ir tuo mažu keistu berniuku juodais plaukais.“

Jie paskambino į mero kabinetą ir pasiskundė. Mero kabinete niekas nežinojo, ką daryti, taigi paskambino Miesto planavimo komisijai. O Miesto planavimo komisija paskambino ponui Noutsui, kuris pirmą kartą per ketverius metus buvo išvykęs atostogų, bet niekas nesuko dėl to galvos, nes jo nemėgo.

Jie pono Noutso paklausė: „Gal galėtumėte grįžti, aplankyti tame name gyvenančius žmones ir paprašyti juos perdažyti namą kita spalva?“

Ir vargšas ponas Noutsas, išsiruošęs į kelionę po mažus miestelius, kur fotografavo tai, kas jam įdomu: senovines vėjarodes gaidelius, sulankstė žemėlapių ir atsiduso. „Ką gi, jei jau *reikia*.“

Rytą, kai ponas Noutsas atėjo atlikti savo darbo, penkiametis Gustavas Glumas sėdėjo ant sūpynių, pririštų prie

didžiojo juodojo medžio šakų, ir skaitė didelę juodą knygą. Ponui Noutsui nepatiko, kad turi praeiti pro berniuką, nes jis nemėgo mažų berniukų. Tiesą sakant, jis ne itin mėgo ir mažas mergaites. Beje, jam nepatiko ir dauguma suaugusiųjų.

Ponas Noutsas mėgo namus, ypač jei jie niekuo neišsiskirdavo ir būdavo papuošti puikiomis vėjarodėmis gaideliais.

Ponas Noutsas buvo toks aukštas ir liesas, kad jo kojos atrodė lyg pagaliai. Keliai ir alkūnės styrojo kaip akmenukai po dryžuotu blyškiai mėlynu kostiumu. Jis buvo užsidėjęs šiaudinę skrybėlę su ramune už kaspino ir turėjo ūsus, kurie atrodė kaip teptuko šeriai, prilipdyti panosėje.

Jis pravėrė geležinius vartelius tikėdamasis, kad jie sugirgždės kaip dauguma senų vartelių, bet neišgirdo jokio garso, jie netgi netrinktelėjo užsiverdami. Tikriausiai jis būtų sunerimęs neišgirdęs jokio *trinktelėjimo*, jei jo dar labiau nebūtų sutrikdžiusi keista vėsa, padvelkusi įėjus pro vartelius. Apsižvalgęs jis pamatė virš galvos kybantį didelį juodą debesį, užstojantį saulę.

Jis nė nepamanė, kad vertėtų apsisukti ir grįžti į mašiną. Pasigrėžęs į berniuką ant sūpynių tarė:

– Atsiprašau... Berniuk...

Gustavas pakėlė akis nuo skaitomos knygos, kuri, kaip ir namas, jo drabužiai ir netgi medis, buvo juoda. Net jos puslapiai. Knyga atrodė per sunki mažam berniukui net pakelti, ką jau kalbėti apie skaitymą.

– Klausau jūsų? – atsiliepė jis.

Kai kurie pokalbiai yra tarsi kiauros motorinės valtys, kurios pritrūksta kuro dar neišplaukusios iš priplaukos. Ponas Noutsas pradėjo nutuokti, kad šis pokalbis kaip tik toks. Jis perkratė mintyse tuos keletą dalykų, tinkamų pasakyti vaikui, ir iš nevilties paklausė – kaip žmogus, kuris apimtas baimės meta šuniui kamuoliuką, tikėdamasis, kad tas nuliuksės jo gaudyti:

– Ar tavo mamytė ar tėvelis namie?

– Ne, – sumirksėjo Gustavas.

– Ar...

– Tiesą sakant, jie gal ir yra namie, tik nenutuokiu, kur galėtų būti jų namai, – prakalbo Gustavas, – bet čia jų nėra.

– Prašyčiau, jaunuoli, tai labai *rimta*. Aš neturiu laiko žaidimams. Ar yra namie kas nors, su kuo galėčiau pasikalbėti?

Gustavas vėl sumirksėjo.

– O, žinoma.

Ponas Noutsas pirštų galiukais persibraukė styrančius ūsus ir nukreipė dėmesį į namą, kuris, dengiamas grėsmingo šešėlio, atrodė dar didesnis ir tamsesnis nei anksčiau. Bežiūrint durys atsivėrė į siaurą koridorių spindinčiomis medinėmis grindimis, išklotomis raudonu kilimu, vedančiu nuo plačių lauko durų link gerokai siauresnių.

Kad ir kas slypėjo už jų, buvo per tamsu įžiūrėti.

Niekas nenutuokia, kas tas Gustavas Glumas ir kur jo tėvai, bet visi matė tą vienišą juodai pasipuošusį berniuką skaitantį juodą knygą ant juodos pievelės šalia juodo namo, kuriame šis gyvena. Ar tame name vaidenasi? Tikriausiai. Bent jau šešėliai šalia jo elgiasi išties keistai. Tačiau naujoji Gustavo kaimynė Fernė nepabūgsta jokių siaubų ir, gaudydama savo paties šešėlio išgąsdintą katiną, praveria juodojo namo duris. Laukia neįtikėtini nuotykių. Smagių šiurpuliukų pilna knyga sudomins ne tik vidutinio mokyklinio amžiaus vaikus, bet ir platesnį skaitytojų ratą.

Amerikiečių autorius Adam-Troy Castro parašė 12 knygų ir daugiau nei 80 apsakymų. Jo kūriniai buvo nominuoti prestižiniams „Hugo“ bei „Nebula“ apdovanojimams. Rašytojas gyvena Floridoje drauge su žmona ir keturiomis katėmis. Truputėlį šiurpų ir labai įtraukiantį pasakojimą apie Gustavą Glumą puošia amerikiečių dailininkės Kristen Margiotta iliustracijos.

Redaktorė Giedrė Kmitienė
Korektorė Eglė Devižytė
Maketavo Miglė Dilytė
Tiražas 2000 egz.
Išleido leidykla „Nieko rimto“
Dūmų g. 3A, LT-11119 Vilnius
www.niekorimto.lt
Spausdino UAB BALTO print
Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius

KAIMYNAMS NEPATIKO VARNAI.

JIE KALBĖJO: „KAS NORŠ TURI KĄ
NORŠ DARYTI SU TAIŠ VARNAIS.“

JIEMS NEPATIKO TAS NAMAS.

JIE SAKĖ: „KAS NORŠ TURI KĄ
NORŠ DARYTI SU TUO NAMU.“

TIESĄ SAKANT, JIEMS NEPATIKO
VISKAS, KAS BUVO SUSIJĘ
SU TUO NAMU.

Visi Saulėtųjų Terasų namai spalvoti lyg prinokę vaisiai.
Tik vienas namas juodut juodutėlis. Šalia juodojo namo, juodoje
pievoje, pilnoje juodų gėlių, auga vienišas juodas medis, kuriame
kranksi juodi varnai. Medyje kabo juodos sūpuoklės, o ant jų
sėdi juodai apsirengęs juodaplaukis berniukas ir skaito didelę
juodą knygą. To berniuko vardas Gustavas Glumas,
ir jis turi **DAUG PASLAPČIŲ...**

Vieną dieną į gretimą namą atsikrausto nauja šeima. Sesutės
Fernė ir Perlė dievina viską, kas šiurpu, baugu, kraupu ar
paslaptinga. Jos tikrai norės aplankyti juodąjį namą.

O tada... Kai kas nutiks. Ir tai bus **BAISIAI** įdomu!

www.niekorimto.lt

Užsuk, net jei tu ir ne vaikas

ISBN 978-609-441-832-7

9 786094 418327